

РЕШЕНИЕ

№ 1244

гр. Бургас, 05.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

**ОКРЪЖЕН СЪД – БУРГАС, V ВЪЗЗИВЕН ГРАЖДАНСКИ
СЪСТАВ**, в публично заседание на двадесет и осми ноември през две хиляди
двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Вяра Ив. Камбурова

Членове: Галя В. Белева
Димитър П. Стоянов

при участието на секретаря Тания Н. Михова
като разгледа докладваното от Галя В. Белева Въззивно гражданско дело №
20222100501867 по описа за 2022 година

Производството е по реда на чл.258 и следващите от ГПК.

Образувано е по въззивна жалба на Областна дирекция на МВР – Бургас, чрез
юрисконсулт Димчева против Решение № 2077 от 30.09.2022г. по гр.д.№ 3247/2022 г. по
описа на Районен съд- Бургас, с което дирекцията е осъдена да заплати на Т. Р. У. сумата от
общо 791,40 лв., представляваща допълнително възнаграждение за положен извънреден труд
в размер на 93,81 часа за периода от 1.07.2019 г. до 10.07.2020 г., представляващи разликата
между реално положения нощен труд за периода 656 часа и преизчисления такъв с
коефициент 1,143, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 25.05.2022г. до
окончателното плащане; ведно със сумата от 178,52 лв. – обезщетение за забавено плащане
на главницата за периода от падежа- последния ден на месеца, следващ съответното изтекло
тримесечие до 24.05.2022г., както и сумата 300 лв. – разноски за адвокатско възнаграждение,
а по сметка на РС- Бургас сумата от 180 лв., включваща държавна такса и възнаграждение за
вещо лице.

Въззивникът изразява недоволство от обжалваното решение, като намира, че същото
е неправилно, поради неправилно приложение на материалния закон и е необосновано.

При постановяването му районният съд не взел предвид изложените в отговора
аргументи относно неприложимостта на НСОПЗ към правоотношенията на служителите на
МВР, тъй като по отношение на тях в процесния период действала друга, специална
наредба, в която липсвала изрична норма, която допуска превръщането на нощните часове

положен труд в дневни с определен коефициент. Не взел предвид и аргументите, произтичащи от решението на СЕС от 24.02.2022г. по дело С-262/2020г.

Твърди се, че положеният от ищеца нощен труд, дежурство, времето за отход и почивка са били отчитани ежемесечно и заплатени съобразно правилата на действалите към процесния период Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г. и Наредба №8121з-36/07.01.2020г. Цитираните наредби действали паралелно по време с НСОПЗ и уреждали специален за системата на МВР начин заплащането на нощния труд, като в тях липсвал текст, който да урежда увеличение на часовете нощен труд с коефициент. За целия процесен период, съгласно правната норма, действаща в системата на МВР съотношението между дневен и нощен труд било 1:1, а не както по КТ и по НСОПЗ, съгласно които 7 часа нощен труд се приравнявали на 8 часа дневен. Получените часове в повече при преизчисляването създават според въззивника неточно разбиране за наличието на извънреден труд. Според него, прилагането на коефициента 1,143 е да определи така възнаграждението на работника или служителя, че когато работи 7 часа да получава трудово възнаграждение за 8 часа, т.е. трудовото му възнаграждение да бъде увеличено. Извънреден труд обаче би бил налице само, ако работниците и служителите действително работят извън установеното за тях работно време. В случая, служителят не работел извънредно по смисъла на чл.143 КТ, тъй като реално не е положен труд извън установеното работно време и в превизиение на месечната норма часове. В продължение на това разрешение на правоотношенията, задължаващи работодателя да заплаща по- високо нощния труд били издадените от министъра заповеди №8121з-816/3.11.2014г., изменена със заповед №8121з-1429/23.11.2017г., съгласно които за процесния период до края на м.януари за всеки отработен час или част от него между 22.00 ч. и 6.00ч. на държавните служители се изплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0,25 лв., както и действащата понастоящем заповед №8121з-156/5.02.2020г., съгласно която от 1.02.2020г. допълнителното възнаграждение за нощен труд е 1 лв.

Изтъква, че в МВР има различни категории служители, като за всяка от тях съществува отделна законова и подзаконова регламентация, като за полицейските органи, т.е. за служителите в ЗМВР била приложима единствено тази регламентация.

Обжалваното решение било неправилно и в светлината на постановеното решение на СЕС по дело С-262/2020. Анализирани са изводите на СЕС по т.1 и т. 2 от цитираното решение, като е посочено, че несъмнено националната правна уредба предвижда за държавните служители в МВР редица компенсаторни механизми с оглед спецификата на служебните им правоотношения и постигане на равно отношение пред закона на работниците и служителите по трудови правоотношения от една страна и от друга- държавните служители в МВР /допълнително възнаграждение за прослужено време, основният платен годишен отпуск бил по- продължителен, пои- високо по размер било обезщетението при прекратяване на служебното правоотношение/. По голямата продължителност на работното време на държавните служители в МВР, посочена в чл.187, ал.1 ЗМВР, била обусловена от основните функции на МВР, свързани със защита правата на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност,

опазване на обществения ред. Затова прилагането на различен метод на правното регулиране на работното им време се обуславяло от обективен и разумен критерий, което правело разликата в третирането съвместима с правото на ЕС, понеже било свързано с допустима от закона цел и било съизмеримо с тази цел. Цитирано е решение на КС на РБ, според което право на законодателя е да изменя по целесъобразност правната мярка с оглед настъпили съществени изменения в обществената действителност.

Излагат се подробни съображения, че в случая не е налице празнота в нормативната уредба, поради което неправилно районният съд обосновал препращане по аналогия към КТ, ЗДСл или Наредбата за структурата и организацията на работната заплата, приложима само за работниците и служителите по трудово правоотношение. Неправилно съдът приел, че НСОПЗ и съответната наредба на министъра на вътрешните работи действали едновременно /а не паралелно и алтернативно/.

Моли решението на районния съд да бъде отменено, а вместо него да се постанови ново, с което исковата претенция да бъде отхвърлена като неоснователна и недоказана. Претендират се разноси. При условията на евентуалност, ако решението бъде потвърдено, въззивникът е направил възражение за прекомерност на претендираното възнаграждение на насрещната страна предвид липсата на фактическа и правна сложност на делото.

В законния срок е постъпил отговор на въззивната жалба от въззиваемия Т. У., представляван от адв. Билянова. С него жалбата се оспорва като неоснователна.

Твърди се, че условията и редът за изплащане на допълнителните възнаграждения за полагане на труд през нощта, в рамките на процесния период се определят от няколко наредби. Посочва, че в Наредба № 8121з-592/25.05.2015г. и Наредба № 8121з-779/29.07.2016г. липсва изрична норма, съответстваща на чл.31, ал.2 от Наредба № 8121з-407/11.08.2014г., според която при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 ч. и 6.00 ч. се преобразува с коефициент 1,143. Подчертава, че липсата на изрични норми в наредбите, действали по време на процесния период, не следвало да се тълкува като законово въведена забрана за преизчисляване на положения нощен труд от служителите на МВР, тъй като същата представлявала празнота в нормативната уредба, поради което се прилагала общата такава. Действително ЗМВР и ЗДС съдържаха специални норми и уреждали специфични правоотношения, но не следвало да се приеме, че тези норми следва да поставят техните адресати в по-неизгодно положение от правоотношения по КТ. Констатираната непълнота следвало да се преодолее със субсидиарното приложение на чл.9, ал.2 от НСОПЗ.

Сочи, че според чл.9г от НРВПО, ако отработените часове от работника в края на периода, за които е установено сумирано изчисляване на работното време са повече от часовете, определени съгласно чл.9б, се отчитат за извънреден труд по реда на чл.149 КТ без превръщане на нощните часове в дневни. В последствие думите „без превръщане на нощните часове в дневни“ се заличават, от което следва, че волята на законодателя е да признае за извънреден труд часовете получени след преобразуване на нощните часове в дневни. Независимо, че горното изменение на НРВПО било направено по време на процесния период, то през целия период действало правилото на чл.18, ал.3 от НСОПЗ. Цитира и нормата на чл.9, ал.5 от Наредбата за трудовата книжка и трудовия стаж, според която нощните часове труд също се превръщат в дневни. Ето защо счита, че общия разум на закона е да признае нощните часове преизчислени в дневни с коефициент 1,143, както за брой отработени дни, така и за пресмятане на трудов стаж, така и за отчитане на извънреден труд.

Във връзка с постановеното от СЕС решение от 24.02.2022 г. по дело С-262/20, посочва, че СЕС е приел, че не може да се приеме, че не се налага да се приема национална

правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работниците в публичния сектор е по – кратка от предвидената за тях нормална продължителност на труда през деня, но е посочил, че при всички случаи в полза на тези работници трябва да има други мерки за защита, които да компенсират това. Не можело да се приеме, че такива „мерки за защита“ са предвидени в българското законодателство. Привилегиите, уредени в ЗМВР, били предвидени и за всички служители в ЗМВР, независимо от това дали полагат нощен труд или не. След като те не били насочени към специалната категория служители, полагащи труд през нощта, нито се предоставяли поради съобразяване с продължителността на работата им през нощта, а обхващат всички работещи в системата на МВР, то те нямали качеството на обезщетение. Излага становище, че категорично нощният труд следва да бъде обезщетяван, а в българското законодателство липсвал механизъм, който да предвижда такова обезщетение. Развити са съображения.

Моли съдът да отхвърли въззивната жалба като неоснователна, обжалваното решение да бъде потвърдено като правилно и законосъобразно. Претендират се разноси. Не са заявени доказателствени искания.

По допустимостта на жалбата:

Въззивната жалба е подадена в законоустановения срок, от надлежно упълномощен представител на страна, която има правен интерес от обжалване на решението . Жалбата отговаря на изискванията на чл.260 и 261 ГПК и е допустима.

Бургаският окръжен съд, като взе предвид становищата на страните, прецени събраните по делото доказателства и съобрази разпоредбите на закона, приема за установено следното:

Предявеният иск за главницата е с правно основание чл.178, ал.1, т.3, вр. чл.187, ал.5, т.2 ЗМВР /в редакцията до 10.07.2020г./. Претенцията за обезщетение за забавено плащане е с правно основание чл.86 ЗЗД.

Ищецът твърди, че в процесния период е полагал труд като държавен служител на длъжността младши инспектор в група ООР при Второ РУ на ОДМВР- Бургас, на структурно подчинение към Областна дирекция на МВР- Бургас. Работил на 12-часови смени по определен график и при сумирано изчисляване на работното време. Претендира за осъждане на ответника Областна дирекция на МВР- Бургас да му заплати сумата от 791,40 лв. (съобразно изменението на претенцията по реда на чл.214 ГПК), представляваща дължимо допълнително възнаграждение за извънреден труд от 93,81 часа, за периода от 01.07.2019 г. до 09.07.2020 г. вкл., получени при преизчисляване на положения от него нощен труд в дневен с коефициент 1,143 съобразно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, ведно със законната лихва от подаване на исковата молба до окончателното плащане, както и мораторна лихва в размер на 178,52 лв., начислена за периода от падежа на всяко вземане до подаването на исковата молба в съда.

В депозирания в срока по чл.131 ГПК отговор на исковата молба ответникът ОД на МВР – Бургас, чрез процесуалния си представител е оспорил предявените искове като неоснователни. Посочил е, че положеният от ищеца извънреден труд е бил надлежно начислен и отразен в съответните протоколи, както и своевременно заплатен по правилата на действалите през процесния период Наредба № 81213-776/ 29.07.2016г. и Наредба №81213-36/7.01.2020г. на министъра на МВР. В тези наредби липсвал текст, по който да се прилага претендираното от ищеца преизчисляване на нощния труд в дневен с коефициент

1,143, като е изложено становище, че съгласно приложимата специална правна уредба, действаща в системата на МВР съотношението между дневен и нощен труд е 1:1, а не както е по КТ и по НСОПЗ, съгласно които 7 часа нощен труд се приравняват на 8 часа дневен труд. Сочи се, че във връзка с отчитането и заплащането на нощния труд са издадените от министъра на МВР заповеди № 81213-791/28.10.2014 г. и № 81213-1429/23.11.2017 г., съгласно които за целия процесен период за всеки отработен час между 22.00 и 06.00 часа на държавните служители се заплаща допълнително възнаграждение за нощен труд в размер на 0.25 лв.

Във връзка с постановеното Решение от 24.02.2022г. по дело С- 262/2020г. по отправено преюдициално запитване на РС- Луковит се сочи, че несъмнено националната правна уредба предвижда за държавните служители в МВР редица компенсаторни механизми с оглед спецификата на служебните им правоотношения и постигане на равни отношение пред закона на работниците и служителите по трудови правоотношения от една страна и държавните служители от МВР от друга страна, като са посочени конкретни примери: 1/ допълнително възнаграждение за прослужено време в размер на 2% за всяка прослужена година, но не повече от 40 %, което за работниците по трудово правоотношение било значително по- ниско 0,60% от основното трудово възнаграждение; 2/ основен платен годишен отпуск- 30 работни дни плюс допълнителен платен годишен отпуск по 1 работен ден за всяка прослужена година, но не повече от 10 дни, докато основния платен годишен отпуск по чл.155, ал.4 КТ бил 20 работни дни; 3/ обезщетението при прекратяване на СлПО до 20 месечни възнаграждения според броя на прослужените години в системата на МВР; 4/ по- благоприятен режим на заплащане на извънредния труд; 5/ безплатна храна или левовата ѝ равностойност, ободряващи напитки при полагане на нощен труд, както и униформено облекло и др.вещево имущество; 6/ пенсиониране при условията на първа категория труд и др. По този начин, според ответника, се постига компенсиране на особената тежест на полагания от тях труд, включително и нощен, насочен към реализирането на разписаните в чл.2, ал.1 от ЗМВР основни функции на МВР. На следващо място се сочи, че еднаквата продължителност на работното време през деня и през нощта от 8 часа, установена за държавните служители в системата на МВР която е по- голяма от тази, установена с КТ, се обосновава от основните функции на министерството, свързани със защита правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността, защита на националната сигурност и спазване на обществения ред. Затова ответната страна счита, че прилагането на различен метод за правно регулиране на работното време на работниците и служителите по ТПО по реда на КТ и на служителите по СлПО по реда на ЗМВР се основава на разумен и обективен критерий, поради което разликата в третирането е съвместима с правото на Европейския съюз, тъй като е свързана с допустима от закона цел и е съизмерима с тази цел. Изведен е извод, че ЗМВР е специален нормативен акт, който обосновава различен метод на правно регулиране на работното време през нощта и на дължимото възнаграждение, с оглед на което прилагането на преобразуване с коефициент 1,143, както и заплащането на получения при преобразуването нощен труд в дневен с часова ставка за извънреден труд е незаконосъобразно.

Районният съд е приел, че в действалите в процесния период Наредба №8121з-776/ 29.07.2016г. на министъра на МВР и Наредба №8121з-36 от 7.01.2020г. не е предвидено преобразуване на часовете положен нощен труд към дневен с коефициент 0,143, каквото е съществувало по Наредба №8121з-407/ 11.08.2014г. /действала само в периода от 11.07.2016г. до 2.08.2016г. поради отмяната на наредбата от 2015г. с решение на ВАС/. Счел е, че е налице празнота в специалната правна уредба, поради което субсидиарно приложение намира чл.9, ал.2 от общата Наредба за структурата и организацията на работната заплата, като е изложил подробна аргументация на изводите си. Съобразно приетото и неоспорено експертно заключение съдът е приел искове за основателни и доказани в установения от вещото лице размер, поради което исквата претенция за главницата, както и за обезщетение за забавено плащане до предявяване на иска и законната лихва от предявяването на иска са уважени.

Съгласно разпоредбата на чл.269 ГПК, въззивният съд се произнася служебно по валидността на решението, по допустимостта му – в обжалваната част, а по останалите въпроси е ограничен от посоченото в жалбата. Ето защо правилността на първоинстанционното решение се проверява само в рамките на оплакванията на въззивника.

Бургаският окръжен съд намира обжалваното решение за валидно и допустимо, а по същество- правилно и законосъобразно.

Както пред първата, така и пред въззивната инстанция страните не спорят по фактите, изложени в исквата молба, съответно с изменението на иска/, относно съществуващото между тях служебно правоотношение, заеманата от ищеца длъжност, организацията и продължителността на работното време на ищеца за процесния период, както и за това, че на същия е заплатено дължимото допълнително възнаграждение за нощен труд.

Районният съд е обсъдил всички относими и допустими доказателства- писмени и съдебно-икономическа експертиза, въз основа на които е достигнал до правилни изводи относно релевантните за спора факти. Във въззивното производство не са ангажирани доказателства, които да променят приетата и изяснена от първата инстанция фактическа обстановка, поради което настоящият съдебен състав я възприема изцяло и препраща към нея на основание чл.272 ГПК, поради което не е необходимо същата да се преповтаря в настоящото решение.

Въззивната инстанция споделя и правните изводи на първоинстанционния съдебен състав. Основателно е оплакването на въззивника, че районният съд не е обсъдил доводите, касаещи Решението на СЕС, но това не представлява основание за отмяна на решението, а допуснатото процесуално нарушение следва да бъде отстранено от въззивната инстанция.

По същество:

Съгласно разпоредбата на чл.178, ал.1, т.3 ЗМВР, към основното месечно възнаграждение на държавните служители се изплащат допълнителни възнаграждения за извънреден труд.

Дефиниция за понятието „извънреден труд” се съдържа в нормата на чл.143, ал.1 КТ. Това е трудът, който се полага по разпореждане или със знанието и без противопоставянето

на работодателя или на съответния ръководител от работника или служителя извън установеното за него работно време. Идентична е разпоредбата на чл. 50а, ал.1 от ЗДСл (приета преди процесния период - ДВ, бр. 57 от 2016 г.) - извънреден е трудът, който се полага от държавния служител извън установеното за него работно време, освен в случаите по чл. 50, въз основа на мотивирана писмена заповед на органа по назначаването. От съществено значение за настоящия казус е ал.2 на чл.50а от ЗДСл, тъй като ищецът има качеството на държавен служител в системата на МВР. Според тази норма относно допустимостта, продължителността, отчитането и заплащането на извънредния труд се прилагат съответните разпоредби на Кодекса на труда.

Според чл.187, ал.5, т.2 и ал.6 от ЗМВР **/редакцията, действала преди изменението на закона с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./**, който е приложимият закон за процесния период спрямо държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, какъвто несъмнено е ищецът **/виж чл.142, ал.1, т.2 ЗМВР/**, работата извън редовното работно време от 280 часа годишно се компенсира с възнаграждение за извънреден труд за отработени до 70 часа на тримесечие – за служителите, работещи на смени, чрез заплащане с 50% увеличение върху основното месечно възнаграждение. Т.е., макар в ЗМВР да липсва дефиниция за понятието извънреден труд, въз основа на цитираната норма може да се направи извод, че за държавните служители в МВР, работещи на смени, това е времето до 70 часа на тримесечие, което надвишава редовното им работно време.

В случая, съгласно чл.187, ал.1 ЗМВР **/редакцията преди изменението на закона с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./** нормалната продължителност на работното време на държавните служители в МВР е 8 часа дневно и 40 часа седмично при 5-дневна работна седмица, като работното време на държавните служители се изчислява в работни дни – подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени – сумарно на тримесечие.

При работа на смени **е възможно** полагането на труд и през нощта между 22.00 и 6.00 ч., като **работните часове не следва да надвишават средно 8 часа** за всеки 24-часов период- така чл.187, ал.3 ЗМВР. Използваният от законодателя термин „е възможно” сочи, че осемте часа нощен труд са максимално допустимите, но не означава, че това е нормативно установения размер на нормалната продължителността на нощния труд на държавните служители от системата на МВР, работещи на смени, тъй като всъщност няма фиксирана нормална продължителност на нощния труд. Последният извод се подкрепя и от приетите изменения на ЗМВР с ДВ бр.60 от 2020г., според които **/чл.187, ал.1, изр.2/ вече е фиксирана нормална продължителност на работното време през нощта- 8 часа за всеки 24- часов период**. Приета е и нова разпоредба на чл.187, ал.4 ЗМВР, съгласно която при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на работното време през нощта по ал.1. Тези материално-правни норми действат занапред- след влизане в сила на закона, с който са приети, а за процесното правоотношение се прилагат действалите до 7.07.2020г. норми на ЗМВР, които не предвиждат каква е нормалната продължителност на работното време през нощта.

Съгласно чл.187, ал.9 от ЗМВР редът за организацията и разпределянето на работното

време, за неговото отчитане, за компенсирането на работата на държавните служители извън редовното работно време, режимът на дежурство, времето за отдих и почивките за държавните служители се определят с наредба на министъра на вътрешните работи.

За процесния период са действали правилата на Наредба № 8121з-776/29.07.2016 г., Наредба №8121з- 908/2.08.2018г. и Наредба № 8121-з- 36 от 7.01.2020г. на министъра на вътрешните работи. Цитираните наредби съдържат аналогични текстове относно възможността на държавните служители в МВР да полагат труд и през нощта между 22.00 и 06.00 часа, като работните часове не следва да надвишават средно 8 часа за всеки 24-часов период. В тях е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 часа се отчита с протокол, който се изготвя до десето число на месеца, следващ месеца на полагане на труда, като при отчитане на броя **часове** време на труд между 22.00 и 06.00 часа, в протоколите за отчитането им броят часове се посочва само в цяло число.

В тези наредби обаче липсва изрично регламентирано правило за начина и методологията, по която следва да се отчитат отработените часове за положения труд през нощта, каквато е била уредбата в предходната Наредба № 8121з-407/11.08.2014 г. (отм.) – чл.31, ал.2 от същата, който гласи, че при сумирано отчитане на отработеното време общият брой часове положен труд между 22.00 и 06.00 часа за отчетния период се умножава по 0,143, като полученото число се сумира с общия брой отработени часове за отчетния период. Касае се за празнота в специалната уредба, приложима към държавните служители в МВР, както правилно е приел и районния съд, като възраженията на въззивника по този въпрос са неоснователни.

При съпоставката на нормите, регламентиращи извънредния труд /цитирани по-горе/, се налага извод, че **до изменението на ЗМВР с ДВ бр.60 от 7.07.2020г.** законодателят се е стремил към идентичност по отношение на основните характеристики на извънредния труд спрямо всички категории работници /служители, както по КТ и по ЗДСл, така и спрямо тези по чл.142, ал.1, т.1 ЗМВР- касае се за труд **над установената за работника/ служителя продължителност на работното време** (терминология според КТ и ЗДСл), или **над редовното работно време** до 70 часа на тримесечие (терминология според ЗМВР). От съществено значение е **идентичността в заплащането на извънредния труд** /когато по ЗМВР той се компенсира в пари/ - така чл.187, т.6 от ЗМВР, чл.150 КТ вр. чл.262, ал.1, т.4 от КТ и чл.50а, ал.2 от ЗДСл.

Дали е превишена установената за съответния служител продължителност на работното време следва да се преценява с оглед установената в съответните закони /подзаконови нормативни актове/ отчетност на работното време за съответната категория лица, изхождайки от нормалната му продължителност, която гарантира както ефективното изпълнение на служебните задължения, така и запазване здравето на работника/ служителя.

Принципът на отчитане на работното време е обективизиран в чл.142, ал.1 и 2 от КТ- в работни дни - подневно. Според ал.2 от същата норма работодателят може да установи сумирано изчисляване на работното време - седмично, месечно или за друг календарен период, който не може да бъде повече от 6 месеца. В ЗМВР- чл.187, ал.3 /преди изменението с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./, регламентацията е сходна- работното време на държавните

служители се изчислява в работни дни - подневно, а за работещите на 8-, 12- или 24-часови смени - сумирано за тримесечен период /преди изменението от 2016г. периодът е едномесечен/.

Редът и начинът на отчитане на работното време при сумирано работно време не е установена в закона /КТ, ЗДСл и **ЗМВР- до изменението му с ДВ бр.60 от 7.07.2020г./**, а се съдържа в съответните подзаконовни нормативни актове- НРВПО /наредбата за работното време, почивките и отпуските/ и НСОПЗ /наредбата за структурата и организацията на работната заплата/ за работещите по трудово правоотношение и в наредбите на министъра на МВР, издадени въз основа на законовата делегация по чл.187, ал.9 ЗМВР /преди изменението с ДВ бр.60/20г./ за държавните служители в МВР.

Съгласно чл.9а, ал.4 от НРВПО /в сила от 1.01.2018г./, когато се полага нощен труд, сборът от работните часове по графика на работника или служителя по ал.3 се изчислява след превръщане на нощните часове в дневни за смените с 4 и повече от 4 часа нощен труд с коефициента по чл.9, ал.2 от НСОПЗ. Съответно чл.9г от НРВПО /в сила от 1.01.2018г./ предвижда отработените часове от работника/ служителя, които в края на периода, за който е установено сумирано изчисляване на работното време, са повече от часовете, определени съгласно чл.9б, да се отчитат за извънреден труд по реда на чл.149 от КТ пред инспекцията по труда.

Съгласно чл.9, ал.2 от НСОПЗ, при сумирано изчисляване на работното време нощните часове се превръщат в дневни с коефициент, равен на отношението между нормалната продължителност на дневното и нощното работно време, установени за подневно отчитане на работното време за съответното работно място. Тъй като според КТ нормалната продължителност на дневното работно време е 8 часа, а на нощното- 7 часа, то отношението между двете величини формира коефициент 1,143.

В наредбите на министъра на вътрешните работи, действали през процесния период, е посочено, че работното време на държавните служители, работещи на смени, се изчислява в часове, сумирано за едномесечен /респективно тримесечен/ период. Идентична е разпоредбата и на чл.18, ал.2 от предхождащата процесния период наредба, издадена през 2014г. В приложимите към казуса наредби е предвидено, че отработеното време между 22.00 и 06.00 часа се отчита с протокол, който се изготвя до десето число на месеца, следващ месеца на полагане на труда, като при отчитане на броя **часове** време на труд между 22.00 и 06.00 часа, в протоколите за отчитането им броят часове се посочва само в цяло число.

Видно е, че в процесните Наредби, издадени на основание чл.187, ал.9 от ЗМВР /до бр.60/20г. на ДВ/ липсва норма, аналогична на чл.9а, ал.4 от НРВПО и чл.9, ал.2 от НСОПЗ. Затова и правния спор по делото се свежда до това дали уредбата по тези две наредби на министъра на вътрешните работи изключва приложението на чл.9а, ал.4 от НРВПО и чл.9, ал.2 от НСОПЗ.

Настоящият съдебен състав намира, че отговорът на този въпрос е отрицателен.

Както и по-горе се посочи, в ЗМВР /до изменението му с ДВ бр.60 от 2020г./, както и издадените въз основа на него наредби, не беше определена нормалната продължителност на нощното работно време на държавните служители в МВР. Това, че според изготвените

графици на дежурства, държавните служители при МВР, които работят на 12 или 24- часови смени, е следвало да полагат и реално са полагали 8 часа нощен труд не означава, че това е нормалната продължителност на нощния труд. След като в специалния закон липсва ясна и категорична норма, която да фиксира нормалната продължителност на нощния труд, то съгласно чл.46, ал.2 ЗНА за неуредените от него случаи следва да се приложат разпоредбите, които се отнасят до подобни случаи, ако това отговаря на целта на акта. Именно такъв е и настоящият случай. С оглед безспорния факт, че служителите в МВР са държавни служители, то за неуредените в специалния закон отношения следва да се приложи общия закон, а именно Закона за държавния служител (ЗДСл). В този смисъл са и задължителните указания на ВКС, дадени в ТР № 6/06.11.2013 г. по тълк.дело № 6/2012 г. на ОСГТК на ВКС, съгласно които ЗДСл се прилага субсидиарно за правоотношенията на служителите на МВР и при липса на изрична разпоредба в ЗМВР, следва да се прилага разпореденото в него, тъй като обратното разбиране би поставило в неравностойно положение държавните служители в МВР спрямо другите държавни служители, както и спрямо работниците и служителите, работещи по трудови правоотношения. Следователно, разпоредбите на чл.67, ал.3 ЗДСл и чл.50а, ал.2 от ЗДСл, които препращат към уредбата по КТ, респективно- към тази по чл.9, ал.2 от НСОПЗ, за процесния период намират субсидиарно приложение при изчисляване отработеното работно време от държавните служители по чл.142, ал.1, т.1 от ЗМВР, работещи при сумирано работно време, съответно- и при определяне дали същите са положили извънреден труд за съответния едно /три/- месечен/ период на отчитане.

Въззивната инстанция намира още, че прилагането на коефициент 1,143 не се отнася само до случаите, когато през нощта работникът работи по-малко часове от нормалната продължителност на дневното работно време, а намира приложение и когато продължителността на положения нощен труд надхвърля нормалната продължителност на нощното работно време /7 часа/, тъй като нормата на чл.9а, ал.4 от НРВПО, в последното си изречение, изрично предвижда кои са изключенията от това правило, като понастоящем приложението ѝ е изрично уредено в чл.9г от НРВПО. Несъстоятелна е тезата, че последната разпоредба касае само отчитането пред Инспекцията по труда на часовете, определени по чл.9б от НРВПО за извънреден труд. Няма съмнение, че отчитането на работното време, респективно- на превишението му, е неразривно свързано с неговото заплащане, наред със задълженията за отчетност пред Инспекцията по труда /последното-установено предвид принципната забрана на извънредния труд/.

Горните изводи не се променят и от постановеното Решение на СЕС от 24.02.2022г по дело С-262/20, образувано по преюдициалното запитване, отправено от РС-Луковит. В решението е прието, че чл.8 и чл.12, б.„а“ от Директива 2003/88ЕО не налагат да се приема национална правна уредба, която да предвижда, че нормалната продължителност на нощния труд за работници в публичния сектор е по-кратка от нормалната продължителност на труда през деня. В тази връзка СЕС е приел, че във всички случаи в полза на такива работници трябва да има други мерки за защита под формата на продължителност на работното време, заплащане, обезщетения или сходни придобивки, които да позволят да се компенсира особената тежест на нощния труд. В случая, в българското законодателство до 2020 г. не

съществува норма, определяща нормалната продължителност на нощния труд на държавните служители в системата на МВР, поради което отговорът на въпроса по т.1 от решението на СЕС не променя становището на настоящия съдебен състав, изложено по-горе в мотивите. От друга страна, БОС намира, че предвиденото заплащане на нощния труд от 0,25 лв. за всеки отработен час и ободряващи напитки, на което се позовава въззивника, не може да компенсира особената тежест на нощния труд, по смисъла вложен в решението на СЕС. Следва да се има предвид, че посочената ставка от 0,25 лв. е определена и в чл.8 НСОПЗ, и работниците по трудово правоотношение също получават допълнително възнаграждение в този размер за всеки отработен час нощен труд, което води до извод, че в това отношение е налице равно третиране между държавните служители в МВР и работещите по трудово правоотношение. Остава обаче различното третиране на двете категории лица по отношение на преобразуването на нощните часове в дневни. А това означава, че посоченото допълнително заплащане от 0,25 лв. на час не съставлява компенсаторен механизъм за служителите в МВР по начин, различен от прилагания за работещите по трудово правоотношение. Ето защо се налага извод за липсата на такъв механизъм за гарантиране защитата на здравето и безопасността на служителите в МВР с оглед по-голямата продължителност на нощния труд. Останалите посочени от въззивника придобивки – ранно пенсиониране, безплатна храна, униформено облекло, обезщетения при прекратяване на служебното правоотношение в по-голям размер и др., не могат да бъдат възприети от съда като такива, компенсиращи конкретно тежестта на полагания нощен труд. Изложените по-горе изводи на настоящия съд не се променят и от приетото по т.2 в решението на СЕС, че чл.20 и чл.31 ХОПЕС допускат определената в законодателството на държава-членка нормалната продължителност на нощния труд от седем часа за работниците от частния сектор да не се прилага за работниците от публичния сектор, вкл. полицаи и пожарникари, ако такава разлика в третирането се основава на обективен и разумен критерий, т.е. е свързана с допустима от закона цел на посоченото законодателство и е съразмерна с тази цел. Тук следва отново да се има предвид, че до 2020 г. няма определена нормална продължителност на нощния труд за държавните служители в системата на МВР, а такава е определена по-късно. А изложените доводи от въззивника за специфичния характер на работа на служителите в МВР, свързана със защита правата и свободите на гражданите, противодействие на престъпността и опазване на обществения ред, с което се обосновава различното третиране, не могат да бъдат възприети като обективен и разумен критерий, свързан с допустима от закона цел за неприлагане преобразуването на часовете положен нощен труд в дневен. Това е така, защото посочените по-горе придобивки са свързани именно със специфичния характер на длъжността, а не конкретно с полагането на нощен труд. Показателно в тази връзка е, че до м.август 2016 г. наредбите на министъра на МВР са предвиждали преобразуване на нощните часове в дневни, като отпадането му след този момент не е обосновано с никаква допустима от закона цел. Но дори и да се приеме, че подобна цел е налице, както бе посочено по-горе в полза на служителите в МВР не са предвидени мерки за защита и компенсиране на особената тежест на положения нощен труд.

С оглед изложените съображения и предвид събраните по делото доказателства,

въззивният съд намира, че исковата претенция за заплащане на допълнително възнаграждение за извънреден труд за процесния период, получен след преобразуване на реално положените часове нощен труд в дневен, се явява доказана по основание. По отношение на размера на претенцията, съдът съобрази приетата в първата инстанция съдебно-икономическа експертиза, от която се установява, че за процесния период ищецът е положил нощен труд, който преизчислен с коефициент 1,143 и приравнен на дневно работно време възлиза на 749,81 часа, като разликата от 93,81 часа не е отчетена по протоколи за положен труд и стойността им в размер на 791,40 лв. не е начислена и не е изплатена на ищеца. Ето защо, предявеният иск за главницата се явява основателен и доказан в претендирания размер, поради което следва да бъде уважен изцяло, ведно с претенцията за мораторна и законна лихва върху главницата за периода от падежа на задължението до подаването на исковата молба, както и за периода след подаването на иска.

Предвид горното, Бургаският окръжен съд намира въззивната жалба за неоснователна, а поради съвпадане на крайните правни изводи на настоящата инстанция с тези на районния съд, обжалваното решение следва да бъде потвърдено.

При този изход на спора и направените искания за разноси, съдът намира, че на основание чл.78, ал.3 ГПК въззивникът следва да заплати на въззиваемия сумата от 400 лв. за въззивната инстанция, съгласно представен договор за правна защита и съдействие. Присъденото възнаграждение не е прекомерно, тъй като са предявени два обективно съединени иска- за главница и мораторна лихва, като възнаграждението е съобразено с изменените размери по Наредба №1/2004г. на ВАДвС за МПРАВ и не надвишава минималния размер.

Мотивиран от изложените съображения и на основание чл.271, ал.1, предл.1 ГПК, Бургаският окръжен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА Решение № 2077 от 30.09.2022г. по гр.д.№ 3247/2022 г. по описа на Районен съд- Бургас.

ОСЪЖДА Областна дирекция на МВР – Бургас, адрес: гр.Бургас, ул.“Христо Ботев“ № 46, да заплати на Т. Р. У. сумата от 400 лв. - разноси за адвокатско възнаграждение пред въззивната инстанция.

Решението е окончателно и не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____